

nensium a Cratone Mylio a. 1537 collati, alius in A
 editione a. 1569 adornanda adhibitus.

Ultimo loco codices nominandi sunt, quibus hi-
 storix illæ Alexandri, Gothorum, Langobardorum,
 Saxonum iisque conjuncta Vita Mahthildis reginæ
 leguntur: Vaticanus-Guelferbytanus, Monacenses
 duo, Wirzburgensis (178). Quibus accedit regius
 Parisiensis n. 6181 (Colb. 5999) chart., s. xv, quo
 historix Francorum, Gothorum, Langobardorum
 continentur. In aliis denique libris mss. sola Ale-
 xandri Magni historia invenitur: e. gr. Monacensi,
 Hannoverano (179), Weimariensi (180), Ienensi (181).

His subsidiis uberrimis usus id egi, ut primo loco
 Chronicon a. 1106 absolutum ex codice autographo
 quam fidelissime ederem, omnes vero correctiones,
 mutationes et additiones, quas Ekkehardus postea B
 fecisse dignoscitur, accurate indicarem. Tunc con-

tinuationes subjecti, quales in codicibus C., D., E.
 (et B') exstant, diversosque textus, ubi potui, inte-
 gros retinui, leviora quibus inter se differunt aut in
 margine aut in notis attuli. Ultimo loco Hierosoly-
 mitam, jam a Martenio editam, recedere quidem
 nolui, quippe qui cum Chronico plerumque ad ver-
 bum conveniat, præfationem vero finemque cum le-
 ctoribus communicanda curavi librique formam or-
 dinemque accurate indicavi (182). — Hanc vero Ek-
 kehardi editionem, ad quam jam ante novem annos
 Haunizæ, postea Berolini me accinxi, Hannoveræ
 per plures annos continuatam, præcipuis codicibus
 partim eo transmissis partim in itineribus exscriptis,
 nunc in patria feliciter me absolvisse, non possum
 quin valde gaudeam.

Dabam Kilizæ die Paschatis a. 1843.

G. WAITZ.

NOTÆ.

memoria I, Dalburgii 1840, 4°, p. 7) et fortasse
 postea in Heidelbergensem devenit.

(178) De quibus cf. Archiv. VII, p. 486-489.

(179) Archiv VII, p. 490, 491.

(180) Ib. VIII, p. 692.

(181) Ib. p. 698.

(182) Scripsi a. 1836 dissertationem inauguralem
*De Chronici Urspergensis prima parte, ejus auctore,
 fontibus et apud posteros auctoritate*, cujus specimen
 ibi impressum est. Ex qua nonnulla etiam in hac
 præfationem transtuli.

CHRONICON WIRZIBURGENSE

AUCTORE, UT VIDETUR, EKKEHARDO.

Sex diebus rerum creaturam Deus formavit. C
 Primo

(H. S.) [183] Anno 42 Octaviani Augusti Cæsaris,
 ex quo autem Ægyptus in provinciam redacta est
 et Cleopatra cum Antonio victa 29 anno, ab Urbe
 vero condita 752, olimpiadis 190 3, anno dominus
 noster Jhesus Christus in Bethelcem Judæ nascitur,
 transactis ab initio mundi secundum Hebraicam
 veritatem annis 3542, secundum 70 interpre-
 tes 5199.

Anno ejusdem 45^s.

Anno 44. Augustus Tyberium et Agrippam in
 filios adoptavit. Herodes infantes occidit.

45. Judas Galileus ad rebellandum Judeos co-
 hortatur.

46. Asinius Pollio orator moritur.

47. Herodes rex Judææ magno cruciatu moritur;
 pro quo Archelaus regnavit ann. 9.

48. Fames magna Romæ facta est.

50. Tyberius cæsar Dalmatas Sarmatasque sub-
 egit.

53. Jani portæ 12 annos jam ab Augusto clausæ
 aperiuntur.

55. Eclipsis solis facta est.

56. Archelaus in Viennam Gallizæ urbem ab Au-
 gusto relegatur, et Judea tetrarchis committitur.

(H. R.) [184] Postquam Octavianus victor ab
 oriente Romam rediit, tunc primum Augustus con-
 salutatur, eo quod publicam rem auxerit, quam ex
 eo 44 annos solus obtinuit; antea enim 12 annos
 cum Antonio et Lepido regnavit. Hujus temporibus
 die natali Domini trans Tyberim de taberna meri-
 toria fons olei per totum diem e terra fluxit. Hic
 erga cives clementissimus, in amicos fidus extitit;
 quorum præcipui erant Mecenas ob taciturnitatem,
 Agrippa ob modestiam laborisque patientiam. Dili-
 gebat præterea Virgilium Flaccumque poetas, libe-
 ralibus studiis tantum incumbens, ut nullus dies
 D laboretur, quin legeret, scriberet, declamaret; isto
 glorians dicto: *Urbem latericiam repperi, relinquo
 marmoream*; toto corpore pulcher, sed oculi ejus
 ut clarissimorum syderum acies. A cujus facie dum
 quidam miles averteret oculos, interrogatus cur hoc
 faceret, respondit: *Quia lumen oculorum tuorum
 ferre non possum*. Obiit anno ætatis suæ 75, regni
 vero 56, in oppido Athellæ. Quem mortuum senatus

VARIZ LECTIONES.

^s Annos vacuos in sequentibus omisi.

NOTÆ.

(183) Ita Epitomen ex Herimanni Chronico factam,
 quatem ex cod. Sangallensi Siehardusedidit, indico.

(184) Id est Pauli Diaconi Historia Romana.

multis modis censuit decorandum, dicens: *Utinam aut non nasceretur aut non moreretur!*

Tiberius, privignus Augusti, regnavit ann. 23.

(H. S.) Anno ejusdem primo Herodes tetrarcha, magni Herodis filius, regnum Judeorum tenuit ann. 24.

2. Mathematici Urbe pelluntur.

5. Livius ⁶ hystoriographus moritur. Ovidius poeta in exilio moritur.

4. Germanicus a Tyberio missus Germanos vicit. Tredecim urbes terræmotu corruerunt.

5. Germanicus cæsar moritur.

6. Fenestella poeta moritur.

7. Tyberius multos reges ad se vocatos nunquam remisit.

8. Theatrum Pompei incensum est.

9. Thyberius Drusum consortem regni fecit; qui eodem anno veneno periit.

12. Pilatus præses Judeæ a Tyberio mittitur.

15. Dominus noster Jhesus Christus baptizatur, 30 anno secundum carnem incipiens.

16. Johannes baptista decollatur ab Herode tetrarcha.

18. Dominus passus est et resurrexit. Eclipsis solis et terremotus factus est.

19. Jacobus, frater Domini, Jherusalimorum episcopus ab apostolis ordinatus, sedit ann. 30.

20. Pilatus imaginem cæsaris in templo statuens, seditiones Judeis excitavit.

21. Sejanus præfectus Tyberium, ut Judeos delectat, cohortatur.

22. Agrippa, filius Aristoboli, cognomento Herodes, Herodem tetrarcham patrum suum Romæ accusans, a Tyberio in vincula mittitur.

23. (H. R.) Tyberius populum Romanum graviter afflixit, et ipse veneno periit. Iste quia Claudius Tyberius Nero dicebatur, a Jocularibus Biberius Mero ob vinolentiam nominatur; satis prudens in armis satisque fortunatus ante sumptum imperium, habens scientiam literarum, multo eloquio clarus; sed ingenio pessimo, simulans se ea velle quæ nollet; per se ipsum nulla bella gessit; publice rei cum modestia præfuit, adeo ut quibusdam præsidibus provinciarum tributa augere volentibus scriberet, boni pastoris esse tondere pecus non degloberere; sed paulatim mutatur in pejus; nam et filios suos pluresque patricos et consulares interfecit; resolutisque miliciæ artibus, Armenia a Parthis, Mesia a Dacis, Pannonia a Sarmatis, Gallia a finitimis gentibus direptæ sunt. Hic 23 imperii anno, ætatis 78, ingenti omnium gaudio mortuus est in Campania.

(H. S. — OROS.) Gaius Caligula regnavit ann. 5, menses 6, dies 8. Vir scelestissimus ⁷. Hic exclamasse fertur: *Utinam populus Romanus unam cervicem haberet!*

(H. S.) Anno 1. Herodes Agrippa rex Judeæ constitutus a Gaio, regnavit ann. 7.

2. Judei apud Alexandriam profliguntur; pro quibus Phylo clarissimus ⁸ scriptor apud Gaium interpellans, nihil profuit.

5. Pilatus se ipsum interfecit, multis a Gaio calamitatibus obpressus.

4. Matheus evangelium scripsit Hebraice. Gaius a protectoribus suis occiditur in palatio anno ætatis 29, regni vero 4. (H. R. — Cf. Jos. De bell. Jud. II, 8.) Hic, Drusi et Tyberii privignorum Augusti nepos, sceleratissimus erat, sororibus suis stuprum intulerat. Herodes tetrarcha, qui in Johannis baptistæ nece auctor extitit et passioni Domini interfuit, et ipse Gaii amiciciam petens, cogente Herodiade Romam venit, sed accusatus ab Herode Agrippa, Aristoboli fratris sui filio, tetrarchiam perdidit, et in Hispaniam fugiens, merore periit.

(H. S.) Claudius ann. 13, menses 8, dies 18.

Anno hujus 1.

2. Petrus Romam veniens per 25 annos episcopatum ibidem tenuit.

5. Primus episcopus Anthiochiæ Evodius ordinatur. Herodes Agrippa ab angelo percutitur; pro quo filius ejus Agrippa regnavit ann. 26.

4. Fames magna facta est. Claudius Britanniam subegit.

5. Nova insula 30 stadiorum in mari apparuit.

6. Cives Romani a Claudio numerati, inventi sunt 69,144,000 ⁹.

7. Judeorum in sedicione 30,000 necantur diebus azimorum.

9. Claudius ¹⁰ Judeos Urbe expulit.

10. Magna fames facta est.

11. Claudius Felicem Judeæ procuratorem fecit.

12. Simon magus simoniacæ hereseos auctor extitit.

13. Ægyptius quidam pseudopropheta Judeos complures seducens, a Felice opprimitur.

14. Claudius moritur anno ætatis suæ 64, imperii 14. Hic fuit patruus Caligulæ, filius Drusi, qui apud Magontiam monumentum habet; cujus Caligula nepos erat. (H. R. — OROS.) Hujus tempore fames maxima Romam corripuit; imperator conviciis correptus, a populo fracminibus panis turpiter in foro infestatus, aufugit; et veneno periit.

(H. S.) Nero ann. 13, menses 7, dies 28. Iste flagitiosissimus fuit in cunctis. Primam in Christianos persecutionem fecit.

1. Hujus anno seditio in Cesarea orta est, plures Judeorum perdidit. Festus Felici successit.

2. Paulus apostolus Romam a Festo præside mittitur.

3. Hucusque librum Actuum apostolorum Lucas

VARIAE LECTIONES.

⁶ Luuius c. ⁷ caelestissimus c. ⁸ carissimus c. ⁹ LX. VIII. C. XL. milia III. c. ¹⁰ cladius c.

evangelista perduxit, continentem annos a passione A Domini 26

4. Staius poeta clarus habetur.
 5. Nero Agrippinam matrem suam et sororem matris suæ interfecit et Octaviam uxorem suam.
 6. Nero infinita luxuria et lascivia ignaviaque bachatur.
 7. Jacobus, frater Domini, a Judeis lapidatur. Festo Albinus successit; huic Florus.
 8. Marcus evangelista apud Alexandriam passus est
 9. Neroniane thermæ a Nerone edificantur.
 10. Nero, ut similitudinem Trojæ ardentis videret, magnam partem Romæ incendit.
 11. Nero Senecam magistrum suum interfecit.
 12. Vespasianus dux exercitus adversus Judeos a Nerone mittitur.
 13. Petrus et Paulus a Nerone interfecti sunt. Pestilentia facta est.
 14. Nero se ipsum interfecit. Linus primus a beato Petro papa sedit annos 12. Antiochiæ secundus episcopus Ignatius ordinatur.
- (H. R.) Nero Romanum imperium deformavit inusitate luxurie sumptuumque, utens frigidis et calidis ungentis et aureis in piscando retibus; saltavit etiam et cantavit in scena; nihil in bello ausus, Britthaniam pene amisit. Hostis tandem a senatu pronuntiatus, cum ad penam quereretur, captus et publice virgis cesus, e saxo præcipitatus¹¹ est; et fugiens quarto ab Urbe miliario in suburbano liberti sui se interfecit anno ætatis 31, imperii 14; atque in eo omnis Augusti familia consumpta est.
- Galba regnavit menses 7. Hic ab Ottone jugulatus in foro Romæ, sepultus est in hortis suis anno ætatis 73, via Aurelia non longe ab Urbe.
- Otto menses 3. Qui cum se a Vitellio vinci videret, semet interfecit apud Betriacum Italiæ anno ætatis 58, 95 imperii die. Hi tres simul post Neronem imperium rapuerunt, Galba in Hispania Vitellius in Germania, Otto Romæ.
- (H. S. — H. R. — OROS.) Vitellius menses 8. Vespasianus in Judea pugnans, imperator ab exercitu constitutus. Vitellius captus a Vespasiani ducibus, cujus fratrem Sabinum in Capitolio incendit, nudus per Urbem publice trahitur, simum in os ejus passim D jactantibus, tandemque jugulatus in Tyberim projicitur, anno ætatis 57, mense imperii 8, die primo.
- (H. R.) Vespasianus annos 9, menses 10, dies 12, vir militari virtute præcipuus, obscure tamen natus.
- (H. S.) Anno regni hujus 1, Titus Judeos inenarrabili fame cruciatos obsedit.
2. Hierusalem a Tito destruitur anno a passione Domini 40, a prima conditione templi sub Sale-mone 1089.
 5. Josephus hystoriographus clarus habetur.

7. Colossus erectus est, habens altitudinem pedes 107.

9. Pestilentia Romæ facta est, et terræ motus tres civitates Cipri subvertit.

10. Vespasianus profluyio ventris in villa circa Sabinos obiit anno ætatis 69, imperii 9, die 8. (H. R.) Hic a Claudio in Germaniam, dein in Britanniam missus, tricies et bis cum hoste conflictit, duas validissimas gentes, 20 oppida, insulam Vectam Romano imperio adjecit. Moderatissime rexit imperium, avidus tamen pecuniæ, nonnullis¹² eam injuste abstulit et præcipue indigentibus dedit.

(H. S.) Titus, Vespasiani filius, annos 2, menses 2, vir omnium genere virtutum mirabilis, ita ut divitiæ et amor generis humani diceretur.

Anno regni sui 1, Tytus amphiteatrum Romæ construxit, in cujus dedicatione 5000 ferarum occidit.

2. (H. R.) Cletus papa secundus sedit annos 12. Tytus in eadem villa qua et pater obiit anno ætatis 42, imperii mense 8, die 20. Hic tante bonitatis erat, ut cum¹³ quodam die recordatus esset in cena nulli se illo¹⁴ die quicquam præstitisse, diceret: *Amici, hodie diem perdidit.* Hierosolimis 12 propugnatores 12 sagittis conflictit.

(H. S.) Domitianus, frater Tyti, regnavit ann. 15, menses 5. Hic infectus omnibus secleribus, secundo prosequitur christianos.

1. Domitianus eunuchos prohibuit fieri.

2. Tytus inter deos decreto senatus refertur.

3. Tres virgines Vestæ ob stuprum damnantur.

4. Arianus, primus Alexandriæ post Marcum evangelistam episcopus, post ann. 22 obiit. Pro quo Abilius sedit ann. 13.

6. Domitianus se deum et dominum appellari jussit.

9. Heresis Manandri magi et aliorum multorum exoritur.

10. Romani multa mala a cæsare et ab hostibus pertulerunt.

11. Domitianus de Dacis et Germanis triumphat.

12. Clemens papa tercius sedit ann. 9. Cornelia virgo Vestalis ob stuprum viva defossa est.

13. Domitianus multos nobilium occidit.

14. Johannes apostolus in Pathmos insulam a Domitiano exilio missus, apocalypsin scripsit.

15. Domitianus Flaviam Domitillam cum multis aliis in exilium pro fide Christi relegavit.

16. (H. R.) Domitianus cum multa mala fecisset, crudeliter a suis interficitur anno ætatis 35, imperii 15. Hic nullam sibi nisi auream aut argenteam statuem in Capitolio passus est poni; consobrinos suos interfecit.

(H. S.) Nerva senex ann. 1, menses 4, dies 8. Hic primum edicto suo omnes exules revocavit. Sanctus¹⁵ Johannes ab exilio rediens, evangelium scri-

VARIÆ LECTIONES.

¹¹ præcipitus c. ¹² nulli' c. ¹³ deest c. ¹⁴ illa corr. illo c. ¹⁵ Sancto 1.

psit. Nerva morbo confectus obiit anno ætatis 71; A regnavit ann. 1, mensibus 4, diebus 8. (H. R.) Hic in privata vita moderatus ac strenuus, nobilitatis mediæ, operam dante Petronio præfecto prætorii, item Paternio, interfectore Domitiani, imperator factus, æquissimum se ac civilissimum præbuit. Trajanum in regnum adoptavit.

(H. S.) Trajanus genere Hispanus ann. 19, menses 6, dies 15.

1. Anno regni ejusdem Alexandriae Cerdo tercius episcopus sedit ann. 12.

2. Johannes apostolus apud Ephesum obdormivit, anno a passione Domini 68.

4. Eevarestus papa quartus sedit ann. 8.

5. Trajanus multas gentes Romano subjecit imperio.

6. Symeon, Cleopæ filius, Iherusalem episcopus crucifigitur anno ætatis 120. Pro quo Justus ordinatur. Ignatius Antiochiæ episcopus Romæ bestiis traditur. Pro quo Orion constituitur.

8. Terræmotus multas urbes subruit, et aurea domus incendio perit. Et Pantheum fulmine crematum est.

9. Plinius Secundus phylosophus clarus pro christianis Trajanum mitigat.

12. Alexander papa quintus sedit ann. 10.

13. Primus quartus Alexandriae episcopus sedit ann. 12.

14. Post Justum Iherusalemæ episcopum Zacheus sedit. Post quem Tobias. Post hunc Benjamin. C Deinde Johannes. Post quem Mathathias. Cui succedit Philippus.

16. Trajanus Armeniam, Assyriam¹⁶, Mesopotamiam provincias fecit.

18. Judei commoti magnas cedes hominum faciunt; sed in Alexandria victi, ab omnibus ubique trucidantur. Terræmotus totam pene Antiochiam subruit.

19. Trajanus profluvio ventris moritur anno ætatis 64, mense 9, die 4, imperii 19, mense 6, die 15. Solus omnium infra Urbem sepultus est. (H. R.) Ossa ejus collata in urnam auream, in foro quod ædificavit sub columna posita sunt; cujus altitudo 140 pedes habet. Hujus tantum memoriæ delatum est, ut usque ad nostram ætatem non aliter in D senatu principibus acclametur¹⁷ nisi: *Felicio Augusto, melior Trajano*. Rome se omnibus equalem præbuit, nullum senatorum ledens, ita ut omni ejus ætate unus senator sit damnatus, et hoc per senatum.

(H. S.) Helius Adrianus ann. 21. Hic per Quadratum discipulum apostolorum et Aristidem virum sapientem libris apollogeticis edoctus, mitis efficitur christianis.

Anno 1 regni sui Alexandriam Adrianus publicis restauravit expensis.

2. Adrianus Judeos iterum profligat.

3. Sixtus papa sextus sedit ann. 10.

4. Terræmotus factus est.

5. Adrianus Atheniensibus legem dedit.

6. Alexandriae Justinus episcopus sedit ann. 11.

7. Hierosolimæ episcopus Seneca decimus. Post hunc Justus undecimus. Deinde Levi. Post quem Effres. Postea Jesses. Post hunc Judas episcopi fuerunt.

11. Saturnides et alii duo heresim condiderunt.

12. Thelesphorus papa sedit ann. 11.

13. Antiochiæ constituitur Cornelius episcopus.

14. Nicopolis et Cesarea terræmotu corruerunt.

15. Templum Veneris Romæ factum est.

B 17. Judei Palestinam depopulantur. Alexandriae Eumenes episcopus sedit ann. 13.

18. Judei magnis ubique cedibus encantur.

19. Hierusalem ab Helio Adriano reparata est, et ex ejus nomine Helia nuncupata.

20. Primus ex gentibus Hierosolimæ episcopus Marcus ordinatur, cum jam quindecim ex Judaica gente obissent.

21. Adrianus morbo intercutis aquæ moritur major sexagenario.

Antonius cognomento Pius ann. 22, menses 3. Iste clemens efficitur christianis.

Anno regni hujus 1, Yginus papa septimus sedit ann. 4. Valentinus et Cerdo ecclesiam heresi impugnant.

6. Pius papa sedit ann. 15. Antiochiæ episcopus Heros constituitur.

8. Alexandriae Marcus episcopus sedit ann. 10.

19. Alexandriae Cæladion episcopus sedit ann. 14.

21. Anicetus papa decimus sedit ann. 11. Hierosolimæ Cassianus episcopus ordinatur, Publius, Maximus, Julianus, Gainus, Symachus, Gaius, Julianus, Capito.

23. Antonius Pius apud Lorium obiit 77 ætatis anno.

Marcus Antonius Verus cum fratre Lucio Commodo Aurelio ann. 19, mense 1. Hi æquo jure administraverunt imperium.

Regni sui anno 1. 2. 3. 4.

D Seleucia capta est a Romanis. Cæsares de Parthus triumphant.

6. (H. S.) Multi sanctorum sub his principibus coronantur. Hoc tempore lues maxima Romanum exercitum aliasque multas provincias pene delavit.

7. Sother papa undecimus sedit ann. 8. Antiochiæ Theophilus vir sapiens ordinatur episcopus.

8. Alexandriae Agrippinus sedit ann. 11.

14. Antoninus imperator multa prælia per se et per duces suos contra Romanorum inimicos exegit.

16. Eleutherus papa duodecimus sedit ann. 13.

VARIÆ LECTIONES.

¹⁶ assyria c. ¹⁷ acclametur c.

17. Antoninus Commodum filium consortem regni A
facit. dumeno occiditur. Antiochiæ Philetus episcopus or-
dinatur.
18. Lutius Britannia rex ab Eleuthero papa ut
christianus efficiatur impetrat. Marcus Aurelius Antoninus ann. 4.
19. Antoninus in Pannonia moritur. 1. Calistus papa quintus decimus sedit ann. 5.
- Lutius Antoninus Commodus post mortem patris
annos 13 regnat. 2. Hypolitus episcopus clarus habetur.
- Anno regni hujus 1. 3. In Palestina Nicopolis, quæ prius Emaus voca-
batur, condita est.
2. Julianus episcopus Alexandriae sedit ann. 10. 4. Aurelius militari tumultu Romæ occiditur.
3. Panthenus et Clemens Alexandriae clari habe-
bantur. Aurelius Alexander ann. 13. Hic in matrem suam
unice prius fuit.
4. Hierosolymæ Maximus episcopus ordinatur. 1. Alexander Xerxen regem Persarum vicit.
- Post quem Antonius, Valens, Dulcianus, Narcissus,
Dius, Germanio, Gordius, Narcissus. 3. Urbanus papa 16 sedit ann. 8. Hic multos no-
bilibium ad fidem convertit.
5. Commodianæ thermæ Romæ factæ sunt. 4. Ulpianus jurisconsultus insignis habetur.
7. Origenis Alexandriae nascitur. 5. Neronianæ thermæ Alexandrinæ vocantur.
8. Hireneus Lugdunensis episcopus clarus ha-
betur. B 6. Geminus presbyter, Hypolitus et Herillus clari
habentur.
9. Capitolium Romæ et bibliotheca fulmine cre-
mantur. 7. Antiochiæ episcopus Zebennus undecimus.
10. Colossi capite sublato, Commodus suæ ima-
ginis caput imposuit. Victor papa 13 sedit ann. 13. 8. Mammea, mater Alexandri, Origenem celebra-
rimum¹⁸ doctorem ad se vocatum curavit audire.
11. Alexandriae Demetrius undecimus. 10. Pontianus papa 17 sedit ann. 6.
12. Serapion Antiochiæ episcopus ordinatur. 11. Alexandriae Heraclas, vir sapiens, sedit
ann. 14.
13. Commodus cunctis incommodus in domo
Vestali strangulatur. 13. Alexander tumultu militari occiditur.
- Helius Pertinax menses 6. Hunc Julianus occi-
dens, regnavit menses 7. Maximinus ann. 3.
- Severus genere Afer. ann. 17. Hic Julianum civili
prælio vicit et se Pertinacem appellavit. 1. Iste christianos et maxime rectores æcclesiæ
sextus post Neronem persequitur.
4. Regni ejus anno Narcissus Hierosolimitanus C
episcopus et alii multi episcopi insignes habentur. 2. Pontianus papa et successor ejus Antherus post
1 mensem pontificatus martyrio coronantur.
6. Severus Parthos et Arabas superavit. 3. Fabianus papa sedit ann. 14. Maximinus Aquil-
eie occiditur.
8. Severianæ thermæ Antiochiæ factæ sunt. Gordianus ann. 6.
9. Zepherinus papa quartus decimus sedit ann. 18. 1. Julius Africanus cronographus clarus habetur.
10. Severus, quintus persecutor, plurimos sancto-
rum coronavit; inter quos pater Origenis Leonides
martyrizatur. 2. Origenes Theodorum et Athenodorum fratres,
postea episcopus nobiles, divina imbuit phylosophia.
13. Perpetua et Felicitas apud Carthaginem bes-
tiis deputantur. 6. Gordianus cum victor a Parthis reverteretur,
haut longe a Romano solo interficitur.
15. Severus vallum apud Brittones 132,000 pas-
sum a mari usque ad mare fecit. Phylippus cum filio Philippo ann. 7.
16. Tertullianus Afer clarus habetur. 1. Phylippus Phylippum filium suum regni con-
sortem fecit.
17. Severus in Britannia moritur. D 2. Alexandriae Dionisius episcopus clarus habe-
tur, sedit ann. 21.
- Antoninus Caracalla ann. 7. 4. Millesimus annus ab Urbe condita festus cele-
bratur.
1. Antiochiæ Asclepiades episcopus constituitur. 6. Origenis presbyter his temporibus tanta scri-
psit, ut Hieronimus quodam loco 5000 librorum ejus
se legisse dicat.
2. Alexander episcopus Capadocia a Narcisso Hie-
rosolimitano episcopo constituitur. 7. (H. S.) Phylippus senior Verone, junior occi-
ditur Romæ.
4. Antoninus Caracalla propter genus vestis, quam
Romæ erogaverat, cognominatur. Decius an. 1, menses 3. Iste christianos persequi-
tur. Fabianus papa martyrizatur. Pro quo Corne-
lius sedit ann. 1. Decius cum filio suo in Tracia a
Gothis occiditur. Antoninus monachus in Ægypto
nascitur.
5. Antoninus Romæ thermas sui nominis ædifi-
cavit. Gallus Hostilius cum Volusiano filio ann. 2, men-
ses 4.
6. Antoninus in libidine destitutus, novercam
suam Juliam duxit uxorem.
7. Antoninus interficitur anno vitæ suæ 42.
- Ophilus Macrinus ann. 1. Macrinus cum filio Dia-

VARIAE LECTIONES.

¹⁸ celebrat rimum c

1. Origenes anno etatis 70 moritur.
2. Gallus et Volusianus Teramine interfecti sunt.
- Valerianus cum filio Galliemo ann. 15. Iste octavus christianos persequitur.
1. Cornelius papa martyr efficitur. Lucius papa 21, sedit ann. 3, et martyr efficitur. Stephanus papa 22 sedit ann. 1.
4. Cyprianus doctor præcipuus Carthaginensis episcopus martyrizatur. Syxtus papa sedit ann. 3.
7. (Onos.) Valerianus, commota persecutione, a Sapore rege Persarum captus et oculis privatus, acclinis humi regem semper ascensurum in equum dorso attollebat. (H. S.) Sicque servitute miserabili consenescit. Gallienus territus pacem christico-
lis reddidit.
8. Germani Italiam, Alamanni Gallias et Italiam depopulantur.
9. (10.) Gretia, Macedonia, Pontus et Asia depopulantur per Gothos, et alias per plures civitates quassavit irruptio.
12. Maximus Alexandriae episcopus sedit ann. 18.
13. Hierosolymæ episcopus Hyrmenes constituitur.
14. Dionisius papa sedit ann. 9. Gallienus Mediolano occiditur. Claudius an. 1, menses 9.
1. (H. R.) Iste Gothos jam per annos 15 Illiricum Macedoniamque ¹⁹ devastantes superat; ob quod in curia clypeus aureus, et in capitolio statua aurea a senatu ei decreta est.
2. (H. S.) Paulus de Samosathe ²⁰ Antiochiæ episcopus hereticus esse convincitur. Claudius Firmio moritur. Pro quo frater Quintilius 17 dies, interfectus est.
- Aurelianus ann. 5, menses 6. Ann. ab Urbe condita 1027.
1. Hic rei publice utilis; primo clemens christianis, postea persecutor fuit.
2. Antiochiæ Thimotis episcopus ordinatur. Zenobia regina orientis vincitur.
3. Aurelianum Romæ triumphantem Thetricus et Zenobia captivi præcesserunt.
4. Aurelius templum soli ædificat, et nonam persecutionem in christianos excitat.
5. Aurelius divino fulmine territus, intra Bizan-
tium et Heracliam a militibus occiditur.
- Tatius menses 6, alibi ann. 1 (ita Isidor.). Quo apud Pontum occiso, Florianus regnavit dies 88, et apud Tharsum occiditur, Felix papa 23 sedit ann. 5.
- Probus ann. 6, menses 4
1. Galliæ a barbaris vastatæ, a Probo Romano imperio restituuntur.
3. Antiochiæ episcopus 18. Quirillus constituitur.
5. Euthicianus papa sedit menses 10. Gaius papa sedit ann. 15.

- A 6. Alexandriae Theonas episcopus sedit ann. 18. Probus apud Firmium tumultu militum occiditur. Carus cum filiis Carino et Numeriano ann. 2.
1. Carus victor de Parthis, super Tygridem fulmine ictus interiit. Numerianus occiditur.
2. Carinus apud Margum a Diocletiano interficitur. Huc usque ab incarnatione Domini subputantur secundum Dionisium anni 284.
- Diocletianus anno ab Urbe condita 1040, regnavit ann. 20.
1. Ab hoc anno Græci pascales circulos ²¹ inchoabant.
3. Diocletianus Herculium Maximianum in consortium regni assumit.
4. Diocletianus Constantium, Constantini patrem, cesarem facit; qui regnavit ann. 16.
- B 7. Diocletianus Galerium Maximianum facit cesarem.
11. Diocletianus se ut deum adorari jussit.
13. Gaio papa martirizato, Marcellinus successit.
15. Constantius 60,000 Alamannorum occidit.
17. Alexandriae Petrus episcopus sedit ann. 12.
18. Antiochiæ Tyrannus episcopus constituitur.
19. Diocletianus in oriente et Herculius Maximianus in occidente æcclesias subvertunt, libros divinos incendunt, et christianos decima persecutione post Neronem cruciarunt.
20. Diocletianus Nicomediæ et Maximianus Mediolano purpuras et regnum ob senectutis defectum sponte deponunt. Marcello papa martyrizato, Eusebius successit menses 8. Quo item passo, Meltiades sedit ann. 4. Galerius et Constantius augusti, Maximianus, persecutor christianorum, et Severus cæsares eliguntur. Constantius augustus, vir mansuetus, in Britannia obiit. Constantinus, Constantii filius ex Helena concubina, regnavit ann. 30, menses 10. Hic primus imperator, excepto Philippo, christianus efficitur, et ab hoc imperatore christiani cœperunt.
1. Maxentius, Maximiani Herculi filius, augustus appellatur.
2. Maximianus Herculius apud Massiliam turpiter interficitur. Occiso Severo, Lucius cæsar efficitur.
3. Quirinus episcopus passus est. Galerius Maximianus, christianorum persecutor, divina ultione tactus, parcere christianis jussit.
4. Maximinus cæsar persecutionem restaurat et ipse moritur. Meltiade papa passo, Silvester papa sedit ann. 21.
5. Petrus Alexandriae episcopus martyrizatur. Pro quo Achyllas.
6. Constantinus Maxentium civili prælio apud pontem Mulvium vicit.
9. Magna fames in persecutores facta est et luc. Diocletianus moritur et inter deos refertur.

VARIÆ LECTIONES.

¹⁹ macediamque c. ²⁰ samothe c. ²¹ circulo c.

15. Hierusalem episcopus Macharius constituitur. Alexandriae Alexander episcopus ordinatur; a quo Arrius presbyter de ecclesia ejectus, multos errori suo sociat, et ecclesiam heresi inpugnat.

17. Concilium in Nicea congregatur 318 episcoporum sub Silvestro papa, in quo Arrius damatur.

19. Crux Domini in Hierusalem repperitur ab Helena, sub Machario ejusdem urbis episcopo.

21. Constantinus uxorem suam Bausiam interfecit.

22. Antiochiæ post tyrannum Vitalis episcopus ordinatur. Pro quo Phylogimius. Post hunc Paulinus. Cui successit Eustatius. Quo ob fidem catholicam in exilium misso, Arriani episcopi 11 numero ecclesiam illam unus post alium occupaverunt.

24. (H. S.) Constantinus Bizantium urbem reparavit et ex suo nomine Constantinopolim appellavit, et sedem regni Romani eam esse voluit.

25. Alexandriae Athanasius episcopus ordinatur.

26. Rome Marcus papa sedit menses 8. Pro quo Julius ann. 16.

30. Constantia, Constantini soror, uxor Licinii²², moriens, Arrianum quendam presbyterum fratri commendat.

31. Constantinus dum bellum in Persas pararet, apud Nicomediam obiit, anno vitæ 66.

Constantius, Constantini filius, cum Constantino et Constante fratribus ann. 24, menses 5, dies 13.

2. Constantinus bellum fratri suo inferens, juxta Aquileiam occiditur.

3. Terræmotus multas urbes obruit.

5. Franci a Constante perdomiti, in pacem recepti sunt.

7. Maximinus Treverorum episcopus clarus habetur. A quo Athanasius Alexandriae episcopus, a Constante profugus, honorifice est susceptus.

9. Athanasius episcopus ad Constantis litteras Alexandriam regreditur.

10. Eclipsis solis facta est et terræmotus.

11. Bellum contra Persas gravi Romanorum damno geritur.

12. Maximus post Macharium Hierosolymitanus episcopus moritur. Post quem Cyrillus, expulso Heraclio, et ceteri Arriani episcopi ecclesiam illam occupant.

13. Constans haut longe ab Hispania interficitur, anno etatis 50.

17. Victorinus rethor et Donatus grammaticus²³ insignes Romæ habentur.

18. Julianus²⁴ cesar a Constantino efficitur. Antonius monachus obiit 105 ætatis anno.

19. Magnæ Alamannorum copię apud Argentarium deletæ sunt. Romæ Liberius papa ordinatur. Quo ab Arrianis ejecto, Felix locum ejus occupat annum 1. Sed Liberius heresi subscribens, rediit,

et Felix eicitur. Item Liberius papa et multi catholicorum episcopi ab Arrianis expulsi sunt.

20. Ossa Andreæ apostoli et Lucæ evangelistæ et Thimothei Constantinopolim allata sunt.

21. Paulinus Treverorum episcopus in exilio obiit. Hylarius Pictaviensis episcopus. Athanasius Alexandrinus multa ab Arrianis mala passi sunt.

23. Constantinus contra Julianum arma sumens, Parthico bello dimisso, moritur anno ætatis 46.

Julianus apostata ann. 1, menses 8. Hic ex christiano lectore paganus factus, christianos persequitur.

1. Alexandriae Georio Arriano episcopo a populo incenso, Athanasius ad sedem suam revertitur. Parte catholicorum Paulinus Antiochiæ episcopus. Pagani apud Sebasten Palestinæ urbem sepulchrum Johannis baptistæ invadunt, ossa spargunt, eadem rursus collecta et cremata latius dispergunt. (Cf. RUFINI *Hist. eccl.* xi, 28.) Sed quidam ex Hierusalem monachi intermixti colligentibus, quæ potuerant ad patrem suum Philippum pertulere. Ille supra se hæc ducens, ad Athanasium Alexandrinum per Julianum diaconum misit. Quæ ille paucis arbitris subcavato sacrarii pariete interclusa, prophético spiritu posteræ generationi conservavit profutura. Cujus præsagium sub Theodosio per Theophylum episcopum completur; qui, destructo Serapis sepulchro, sancti Johannis ibidem consecravit ecclesiam. (H. S.) Julianus ad bellum Parthicum profectus, et christianorum sanguinem diis suis vovens, Dei judicio occiditur, 30 ætatis anno.

Jovianus menses 8, alibi ann. 1. Iste cum omni exercitu ad christianitatem rediit. Synodus heresiaca Antiochiæ facta est. (Oros.) Jovianus novo cubiculo recubans, calore prunarum et nitore parietum nuper calce illitorum suffocatus, obiit.

Valentinianus ann. 11. Hic ob fidem Christi tribunatu militum a Juliano privatus fuit.

1. Valentinianus Valenti fratri suo occidentis imperium dedit.

2. Valens ab Eudoxio Arrianorum episcopo seductus et baptizatus, post mortem fratris orthodoxos persequitur. Terræmotus per totum orbem factus est. Romæ Damasus papa ordinatur.

3. Vera²⁵ lana pluvie mixta de nubibus fluxit.

4. Hylarius Pictaviensis episcopus obiit.

5. Athanaricus rex Gothorum in sua gente persequitur.

7. Valentinianus Saxones in regione Francorum cede perdomuit.

8. Eusebius Vercellensis episcopus obiit.

9. Alexandriae Petrus episcopus post Athanasium ordinatur.

10. Magnentia, quæ et Tecla, Romanorum nobi-

VARIÆ LECTIONES.

²² Lucinii c. ²³ d. et gr. c. ²⁴ julius c. ²⁵ Uara c.

lissima, Hierusalem veniens, magnis virtutibus et A humilitate claruit.

11. Valentinianus apoplexi moritur, bellum in Sarmatas parans.

Valens post mortem fratris cum Gratiano et Valentiniano ann. 4.

1. Basilius Cæsareæ Capadociæ episcopus, vir sapientissimus et continentissimus, sed, ut aiunt, superbus (Cf. HIER.), clarus habetur. (H. S.) Theodosius, Theodosii postea imperatoris pater, et multi nobiles a Valente occisi sunt.

2. Gratianus 30 millia Alamannorum delevit. Valens legem dedit, ut monachi militarent; nolentes fustibus interfici jussit.

3. Gothi expulsi ab Unis diffunduntur in Thracia; Gothi fame compulsi rebellant.

4. Valens, a Gothis occiso exercitu, fugiens, in domo quadam vivus crematur.

Huc usque chronica Eusebii Ieronimus perduxit.

Gratianus cum Valentiniano fratre post mortem patris ann. 6.

1. Romæ post Damasum Ursinus papa sedit ann. 14.

2. Ab hoc anno Theophylus paschales circulos inchoat.

3. Sinodus 150 episcoporum Constantinopolim adversus Macedonium congregatur sub Damaso papa.

5. Archadius imperator efficitur, Theodosii filius.

6. Maximus regnum sibi usurpans, Gratianum Lugduno ²⁶ occidit. Valentinianum Italia depulit.

Theodosius, qui Gratiano vivente 6 ann. regebat orientem, post mortem ejus regnavit ann. 11, primo cum Valentiniano, quem ipse Theodosius, vir omnibus virtutibus plenus, Italia expulsum benigne susceperat.

3. Ambrosius Mediolanensis episcopus, Martinus Turonensis et Hieronimus presbyter Behlehemites clari habebantur.

7. Valentinianus dolo Arbogastis suspendio periiit.

10. Hieronimus librum quem de illustribus viris æcclesiæ scripsit hucusque perduxit.

11. (H. S.) Theodosius Eugenium tyrannum superavit, et ipse Mediolani in pace obiit. Augustinus, doctor facundissimus, Hyppone regio ²⁷ Affricæ episcopus ordinatur. Hucusque æcclesiasticam hystoriam Eusebius Rufinus perduxit.

Archadius, Theodosii filius, cum fratre Honorio ann. 13.

1. Joannes heremita obiit.

2. Sanctus Martinus obiit.

3. Ambrosius episcopus migravit ad Dominum.

4. Romæ Anastasius papa 57 ordinatur.

5. Gothi Alarico et Radagaiso regibus Italiam ingrediuntur.

7. Corpora prophetarum Abbacuc et Micheæ a Domino revelantur.

8. Romæ Innocentius papa sedit an. 13.

13. Archadius orientis imperator Constantinopoli moritur.

Honorius cum Theodosio, fratris sui filio, ann. 15.

1. Wandal¹ Hispanias occupant.

3. Attalus Romæ imperator factus, mox regno privatus, Gothis cohesit.

4. Roma irrupta est a Gothis, Alarico rege, anno conditionis ejus 1164; sed quia christianus rex erat, clementer victoria usus est.

7. Corpora sanctorum Stephani protomartyris, B Gamalielis, Abibon, Nichodemi Luciano presbytero revelantur.

8. Zosimus papa sedit ann. 3.

10. Eclipsis solis facta est. Hieronimus presbyter Behlehem obiit anno vitæ 91.

12. Romæ Bonifacius 60 papa ordinatur.

13. Honorius apud Ravennam Constantium consortem regni fecit decimo imperii sui anno. Constantius imperator Ravenne moritur tercio imperii sui anno. Honorius moritur, frater Placidie.

Theodosius minor, Archadii filius, ann. 26.

1. Theodosius Valentinianum, Placidie filium, consobrinum suum cæsarem fecit et cum matre ad occidentis imperium misit.

C 6. Aetius, multis Francis occisis, partem Gallie quam possederant recepit.

8. (BEDA.) Augustinus Hypponensis episcopus et omnium doctor eximius æcclesiarum, ne civitatis suæ ruinam videret, tercio obsidionis ejus mense migravit ad Dominum anno etatis 76, episcopatus vero sui 40.

9. (H. S.) Romæ Sixtus papa ordinatur.

11. Synodus tercia universalis in Epheso congregatur 200 episcoporum contra Nestorium.

13. Aetius Gundicharium Burgundionum regem vicit; quem Huni postea perimerunt.

14. Valentinianus filiam Theodosii in matrimonium accepit.

15. Julianus pelagianista hereticus a Sixto papa D damnatur.

16. Bellum adversus Gothos Hunis auxiliatoribus geritur.

17. Romæ Leo papa constituitur.

18. Theodosius bellum contra Gothos ineffaciter movit.

20. Briccius Turonensis episcopus obiit.

21. Eustochius successit.

26. Theodosius imperator orientis obiit.

Martianus cum Valentiniano ann. 7.

1. Aetius cum Romanis auxiliatoribus Attilam superavit.

VARIE LECTIONES.

²⁶ lugduno c. ²⁷ hyppone c.

2. Attila Aquileiam vi magna cepit.

Eo tempore Ermenricus super omnes Gothos regnavit, astutior omnibus in dolo, largior in dono; qui post mortem Friderici filii sui unici, sua perpetrata voluntate, patruales suos Embricam et Frithlam patibulo suspendit, Theodericum similiter patrualem suum, instimulante Odoacro patruale suo de Verona pulsum, apud Attilam exulare coegit.

(H. S.) Attila Hunorum rex moritur.

3. Synodus quarta 630 episcoporum in Calcedone congregatur sub Leone papa contra Euthicem.

5. Valentinianus Aetium patricium rei publicae utilem sua manu occidit. Valentinianus ab amicis Aetii in campo Marcio occiditur. Eodem anno Geisericus cunctis opibus Romam expoliat. Huc usque chronicam suam Prosper perduxit.

7. Martianus orientis imperator moritur.

Leo ann. 17 orienti imperat.

2. Mauronius imperator occidentis in Affricam procinctum movit.

11. Anthemius imperator occidentis a Leone mittitur.

16. Olibrius imperator 7 mense moritur.

17. Leo senior obiit. Pro quo iunior paucis mensibus regnavit.

Zenon ann. 17 orientem rexit.

3. Orestes Nepotem Romanum principem fugavit et filio suo Augustulo imperium dedit. Odoacer rex Torcilingorum et Rugorum cum multis barbarorum auxiliis Italiam veniens, Orestem et Paulum fratres occidit, Augustulum exilio damnavit et Romam obtinuit, anno conditionis ejus 1229.

Ermenricus rex Gothorum a fratribus Hamido et Sarilo et Odoacro, quorum patrem interfecerat, amputatis manibus et pedibus, turpiter, uti dignus erat, occisus est.

(H. S.) Odoacer Romae invito Zenone regnat.

4. Corpus Barnabe apostoli et evangelium Mathei stilo ejus scriptum Domino repperitur revelante.

9. Theodericus, Theotmari filius, rex Ostrogothorum Zenoni Augusto familiaris efficitur.

10. Zenon Theodericum consulem et magistrum militum fecit.

11. Honoricus rex Vandalorum, plus quam 334 episcopis exulatis, catholicos Arriana impietate persequitur.

17. Odoacer nocte egressus, quarto praelio vincitur a Theoderico. Vandali pacem fecerunt; et Zenon obiit.

Anastasius 27 ann. alibi 28.

4. Theodericus Odoacrum sibi insidias molientem interemit, et ipse occidentis regnum 20 ann. tenuit.

7. Trasemundus rex Vandalorum catholicas ecclesias clausit, et 220 episcopos exilio Sardiniam misit; quos Symmachus papa sanctissimus ibi aluit.

12. Boetius consul Romae plurima ingenii sui monumenta praeclara scripsit.

A 14. Theodericus Romam venit, et multa in ea miranda edificia construxit.

15. Theodericus aquam Ravennam perduxit.

17 Theodericus, victis Francis, Gallias acquisivit.

20. Fulgentius clarus habetur. Sub hoc Anastasio diversis ubique bellis res publica fatigatur.

23. Vitalianus adversus Anastasium cum Scythis servus rebellat.

25. Theodericus filiam suam Amalsuindam Eutharico dedit.

28. Vitalianus sepe milites Anastasii vincens, ipsum irridens sprexit. Anastasius heresi favens Eutictis et catholicos persequens, divino fulmine periiit, major octogenario.

(BEDA *De temp.*) Justinus major ann. 8. Acephalorum heresis abdicatur.

1. (H. S.) Justinus plurimos regno suo inhiantes occidit, et cum Vitaliano fedus percussit; quem tamen postea occidit.

2. Joannes papa Constantinopolim veniens, ad portam quae dicitur Aurea ceco lumen reddidit.

3. Theodericus Johannem papam Ravennae reversum carceris afflictione peremit, et Symmachum patricium occidit.

5. Theodericus subitanea morte Ravennae periit. Pro quo Athalricus, nepos ejus, regnavit ann. 8.

6. Heldericus rex Vandalorum episcopos ab exilio reverti jubet.

7. Sanctus Benedictus abbas virtutum gloria claruit.

C 8. Justinus Justinianum regni consortem et successorem faciens, obiit.

Justinianus, Justini ex sorore nepos, ann. 38.

2. (BEDA.) Justinianus Parthos bella moventes²⁸ misso exercitu superat. Carthago anno excessionis suae 960 recipitur, victis pulsisque Vandalis, et rege eorum Gelismiro capto Constantinopolim misso.

4. (H. S.) Parthi Romanum exercitum sabbato vincunt paschae.

5. Amalsuinda jubente Theodohaldo occisa est, quem consortem regni fecit.

8. Dionisius abbas Romanus ab hoc anno paschalem magnum circulum inchoat, incipiens ab anno incarnationis Domini 532, qui est annus Diocletiani 249.

18. Corpus Antonii monachi repertum Alexandriae sepelitur.

20. (PAUL. D., I, 25.) Arator subdiaconus librum suum publice coram Vigilio papa legit. His temporibus Cassiodorus apud urbem Romam claruit; hic primitus consul, deinde senator, ad postremum vero monachus extitit. Tunc quoque apud Constantinopolim Priscianus Cesariensis Juliano consuli librum suum de grammatica arte obtulit.

21. (H. S.) Quinta synodus universalis in Constan-

VARIAE LECTIONES.

²⁸ moventes c.

tinopoli congregatur ²⁹ contra Theodorum et omnes A hereticos sub Vigilio papa.

25. Totila Gothorum rex in Italia tyrannidem exercet.

25. Victor Capuanus de hujus anni pascha scribens, Victorii arguit errores.

28. Hucusque Jordanis episcopus chronicam suam de gestis Romanorum perduxit.

38. Justinianus imperator obiit.

Justinus minor an. 11. Armeni fidem suscipiunt.

3. (BEDA *De temp.* — *H. S.* — BEDA.) Narses patricius Totilam regem Gothorum occidit Gothosque Italia expulit. Narses idem per invidiam Romanorum accusatus apud Justinum et conjugem ejus Sophyam, quod servitio Italiam premeret, secessit Neapolin Campaniæ et Longobardos in Italiam venire fecit. **B**

7. (*H. S.*) Sanctus Vedastus obiit.

10. Johannes papa æcclesiam Phylippi et Jacobi cepit, quam prædecessor ejus Pelagius perfecit et dedicavit.

11. Justinus imperator moritur.

Tyberius Constantinus ann. 7.

7. Gregorius tunc apocrisiarius in Constantinopoli moralia Job scripsit et Euthicium ejusdem urbis episcopum, præsentem Tyberio, in fide resurrectionis errasse devicit. (BEDA.) Docebat enim Euthicium corpus nostrum in illa resurrectionis gloria palpabile ventis aerique subtilius esse futurum, contra quod Dominus dicit: *Palpate et videte quia spiritus carnem et ossa non habet et cct.* (*H. S.*) Tyberius imperator obiit. **C**

Mauricius ann. 21.

4. (BEDA.) Levigildus rex Gothorum Arrianus Hirminigaldum filium ob fidem catholicam, quam a Leandro Hyspolitano episcopo percepit, securi occidi jussit.

9. Richardus rex, Hirminigaldi frater, per eundem episcopum cum tota gente Gothorum ad fidem Christi convertitur.

12. (*H. S.*) Sanctus Gregorius ad pontificatum Romanæ æcclesiæ eligitur.

16. Gregorius papa synodum 24 episcoporum ad corpus beati Petri congregat indictione 13.

21. Gregorius, missis doctoribus Augustino, Melito, Johanne aliisque pluribus, Anglos ad Christum convertit. Tunica Domini, super quam milites sortem miserant, in Zaphat procul ab Hierusalem in arca marmorea reperitur; quam Gregorius Antiochenus, Thomas Hierosolimitanus, Johannes Constantinopolitanus cum aliis multis episcopis triduo jejunio ordine pedestri in ipsa arca Hierosolymam perducentes, in æcclesia, ubi crux Domini adoratur, posuerunt. (*H. S.*) Mauricius penas scelerum suorum, ut ipse oravit, exsolvens, a Foca turpiter occiditur.

Focas ann. 7.

3. Gregorius papa migravit ad Dominum indict 8.

6. Romanam æcclesiam omnium æcclesiarum ca-

put esse Focas constituit; nam et Constantinopolitana primam se scripsit. Focas pantheon, id est domum omnium idolorum, æcclesiæ dedit, rogante Bonifacio.

7. Focas moritur. His temporibus Perse multas provincias Romanis auferunt, Hierosolimis quoque crucem Domini abstulerunt.

Heraclius ann. ³⁰ 26, alibi 27.

4. (BEDA. — *H. S.*) Anastasius Persa monachus magicas artes puer a patre didicit. Post a captivis christianis fidem ³¹ accipiens, relicta Perside, Hierosolimis in monasterio abbatis Anastasii 7 ann. vixit. Sed cum Cæsaream gratia orationis venisset, captus et verberatus a Persis, remittitur ad regem eorum Cosdroe; a quo tercio verberatus, manu tandem una per tres horas suspensus, sicque decollatus, nobile martyrium cum aliis 70 peregit.

6. Eduinus rex Anglorum efficitur.

16. Heraclius Cosdroe regem Persarum, qui se ut deum coli jussit, superavit, et lignum dominicæ crucis Hierosolimam reduxit.

19. Eduinus rex Anglorum in Britannia a Paulino episcopo ad fidem convertitur, 15. indit.

26. (Cf. FRED. c. 65.) Heraclius, astrologus effectus, vidit imperium suum a circumcisis gentibus esse vastandum, mittensque ad Dagobertum regem Francorum, omnes regni ejus Judeos baptizari petiit et impetravit; ipseque per omnes sui imperii provincias idem fieri decrevit. Agareni, qui et Sarraceni, gens circumcisa, provincias Heraclii vastant. Contra quos dum Heraclius dimicat, 150 milia militum ejus Sarraceni interficiunt, et spolia eorum Heraclio remittunt. Quæ ille recipere nolens, dum vindictam ab eis maluit ³², portas Caspias, quas Alexander Magnus Macedo super mare Caspium fecit et propter inundationem sevissimarum gentium servari jussit, aperuit, indeque 150 milia auro armata cum universis universarum provinciarum ejus militibus contra Sarracenos præliandum misit. Cumque in crastinum essent præliaturi, ipsa nocte 52 milia de exercitu Heraclii in castris percutit angelus Dei. Regredientes reliqui cum jam Hierosolimam propinquassent, videns Heraclius inimicorum violentiæ se nequaquam resistere posse, merore arreptus, Euthiciana heresi ³³ cultum Dei maculavit; habensque uxorem sororis suæ filiam, vexatus febribus, vitam crudeliter finivit.

Annus Domini 639. Heraclonas cum matre Martina ann. 2.

2. (*H. S.*) Cyrus Alexandrinus et alii multi heresim instaurant. Heraclonas occiditur. Anni ab initio mundi 4600.

Constantinus, Heraclii filius, menses 4 ³⁴.

Constans ³⁵, Constantini filius, ann. 28.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. Hic deceptus a Paulo heretico persequitur christianos.

VARIÆ LECTIONES.

²⁹ constantinoli congregatus c. ³⁰ deest c. ³¹ fidens c. ³² malens corr. maluit c. ³³ heraclii c. ³⁴ e corr. c. ³⁵ constantinus corr. constans c.

12. Martinus papa synodum 105 episcoporum congregans, Cyrum, Sergium, Pyrrum et Paulum condemnat, indict. 11.

16. Martinus papa a Constantino Cersonam exilio missus, migravit ad Dominum.

24. Constans ^{35*} Romam venit, et beato Petro pallium auro textile obtulit, toto exercitu cum cereis intrante.

27. Eclipsis solis facta est hora 10, 5 Non. Mai, indict. 11 ³⁶.

28. Constans ^{35*} post multas deprædationes provinciarum occisus in balneo periit, indict. 12.

Constantinus, filius Constantis ^{36*}, ann. 17.

2. Vitaliano papa Adeodatus 78 ³⁷ successit. Cui Domnus 79 ³⁷ papa.

5. Sarraceni Siciliam deprædantes, cum magna præda Alexandriam redeunt.

16. (BEDA.) Sexta synodus universalis Constanti-
nopoli congregatur sub Agathone 80 ³⁷ papa, qui
Dono successit, coram piissimo principe Constan-
tino et legatis apostolicæ sedis et episcopis 150 re-
sidentibus. (P. D. VI, 4.) Ea vero hora tantæ aranea-
rum telæ in medio populi ceciderunt, quot sordes
heresium expulsas omnes mirarentur.

17. (H. S. — P. D. VI, 23.) Constantinus impe-
rator obiit. Agathoni papa successit Leo junior 81 ³⁷.
Apud Gallias in Francorum regnum Ansgisus ³⁸,
filius Arnolli, qui de nomine Anchysæ Trojani cre-
ditur appellatus, sub nomine majoris domus gerebat
principatum. Leoni papa successit Benedictus 82
³⁷; cui Johannes 83 ³⁷; cui Conon 84 ³⁷ menses 11,
(Cf. H. S.) a quo sanctus Kylianus pontificalem po-
testatem accepit; cui Sergius papa successit.

Annus Domini 686. Justinianus minor, filius Con-
stantini, ann. 10.

2. Sanctus Kylianus cum sociis suis passus est
anno videlicet Domini 688 ³⁹.

4. (H. S.) Illic heresi pollutus catholicos perse-
quitur, et cum Sarracenis pacem fecit.

9. Willibrordus qui et Clemens, a Sergio papa
episcopus ordinatus, Fresonum gentem ad Christum
convertit.

10. Justinianus ob culpam perfidie regno priva-
tus, exul in Pontum secessit.

Annus Domini 696. Leo ann. 3.

1. (BEDA.) Sergius papa capsam cum portione
dominicæ crucis invenit; quæ omnibus annis in ba-
silica Salvatoris quæ dicitur Constantiniana die
exaltationis ejus ab omni populo osculatur atque
adoratur. Sanctus Gudpertus obiit, episcopus ex
anachorita.

3. Leo regnum dimisit.

(H. S.) Annus Domini 699. Tyberius ann. 7.

4. Synodus Aquileie ⁴⁰ congregatur sub Sergio
papa. Ind. 1, ol. 370.

6. Beda venerabilis presbyter Anglorum chroni-
cam minoris libri usque huc perduxit.

7. Johannes papa Sergio successit. Cui item alius
Johannes successit. Justinianus Leonem et Tybe-
rium cum aliis qui eum expulerant occidit; quem vi-
delicet Justinianum Leo in expulsionem illius nari-
bus detruncarat. (P. D. VI, 52.) Qui post iterum as-
sumpto imperio, quotiens defluentem guttam reu-
matis manu deterisit, totiens pene aliquem de suis
contrariis jugulare præcepit.

(H. S.) Annus Domini 706. Justinianus secundo
cum filio Tyberio ann. 6.

5. Justinianus de peccatis suis penitentiam agens,
Constantinum papam summo honore habuit, ita ut
die dominica missas ejus audiens communionem de
manu sua acciperet.

6. (BEDA.) Justinianus prohibente papa cum mit-
teret in pontem Mulvium ⁴¹, comprehendere Phylip-
picum ⁴², quem ibi relegaverat, conversus exercitus
ad Philippicum ⁴³, fecit eum ibidem imperatorem;
veniensque cum eo Constantinopolim, victo atque
occiso Justiniano, regnum suscepit Philippicus ⁴⁴.
(H. S.) Hildibertus rex justus obiit; regnavitque
Dagobertus, filius ejus, pro eo. Johanni papa Sisini-
us successit. Cui Constantinus.

Annus Domini 712. Phylippicus ann. 1, menses
6. Phylippicus catholicis infestus fuit. Anastasius
Phylippicum oculis privavit regneque expulit. Heri-
bertus rex Langobardorum obiit.

Annus Domini 713. Anastasius ann. 3.

2. Pippinus senior major domus obiit. Pro quo
Karolus ann. 26. Dagobertus rex obiit.

3. Ecpertus vir sanctus de gente Anglorum Schot-
tos legitime pascha celebrare docuit. Constantino
papæ successit Gregorius secundus.

(BEDA.) Annus Domini 716. Theodosius ann. 1.
Illic Anastasium prælio vicit, datoque sibi sacra-
mento, clericum fieri ac presbyterum fecit ordinari.
(H. S. et BEDA.) Tyberis fluvius alveum suum egres-
sus multa Romæ subvertit ædificia, ita ut in Via
Lata ad unam et semis staturam exeresceret.

Annus Domini 717. Leo ann. 8.

1. Karolus Saxoniam magna plaga vastavit (185).

4. (H. S.) Sarraceni triennio Constantinopolim
obsidentes et multas provincias devastantes, fame,
peste, ferro naufragioque pelluntur.

6. (BEDA.) Luidbrandus ⁴⁵ rex Langobardorum,

VARIE LECTIONES.

^{35*} constantinus corr. constans c. ³⁶ e corr. e. ^{36*} constantini corr. constantis c. ³⁷ hos numeros manus
correctoris superscripsit. ³⁸ ansgis corr. ansgisus c. ³⁹ DCLXXXVII. corr. DCLXXXVIII. c. ⁴⁰ aqi-
legie corr. aquileie c. ⁴¹ valde hic locus turbatus est. Herim.: cum m. in Pontum, multum prob. papa c.
⁴² phylippum corr. phylippi c. ⁴³ phylippum corr. philippi c. ⁴⁴ philippicus corr. philippi c. ⁴⁵ ita c

NOTÆ.

(185) Cf. Ann. Lauresh. Alaman., etc.

Sarracenis depopulata Sardinia etiam illa loca fedantibus, ubi ossa sancti-Augustini episcopi propter devastationem barbarorum olim translata et condita fuerant, misit et dato precio accepit et transtulit ea in Ticinum.

8. (H. S.) Sanctus Pirminius in Auguiam insulam, eamque (185*) a serpentibus liberavit. Huc usque Beda venerabilis presbyter chronicam suam in majori de temporibus libro perduxit continentem ab initio mundi secundum Hebraicam veritatem ann. 4680.

Annus Domini 725. Constantinus.

Huc usque regnum Romanorum. Exhinc Francorum.

Annus Domini 726. Karolus, Pippini filius, cum jam principatum majorum domus 12 ann. teneret⁴⁶, post hæc eundem principatum tenet 15 annis, regibus tamen in Francia, sed parva dignitate, regnantibus.

15. Pirminius ex Augia pulsus, in Alsatiam venit.

16. Beda venerabilis Anglorum presbyter obiit, indict. 14.

17. Karolus contra Sarracenos pugnat die sabbati.

18. Karolus major domus Fresiam vastat.

19. Wasconiam invasit.

22. (Fred. Cont.) Gregorius III papa claves sepulchri sancti Petri et vincula ejusdem cum magnis muneribus ad Karolum misit, eo pacto ut a partibus imperatoris Constantini, qui Leoni successit, recederet. Karolus legatos et legationem cum honore recepit, munera contulit, atque cum suis nuntiis Romam remisit.

23. (H. S.) Karolus contra Sarracenos in Gothia pugnat. Karolus Saxoniam intrat.

27. Karolus major domus moritur, indict. 8. Gregorio tercio successit Zacharias papa.

(Fred. Cont.) Annus Domini 741. Pippinus, filius Karoli, cum fratre Karlomanno major domus ann. 11. Karlomannus Austriam, Alamanniam atque Thoringiam sortitur; Pippinus Burgundiam, Neustriam atque Provinciam.

1. (H. S.) Karlomannus Wasconiam et Alamanniam petit.

3. Initium Fuldensis monasterii.

5. Karlomannus Alamanniam vastat. Karlomannus pacem cum Saxonibus facit, Alamanniam ingreditur.

9. (EINH. Ann.) Karlomannus divino amore succensus, Romam pergens, sese Zachariæ papæ obtulit, et ab eo clericus factus, monasterium sancti Silvestri in monte Soracte construens, se mona-

chum fecit; et post aliquantum temporis ad monasterium sancti Benedicti profectus est.

10. Sanctus Burchardus accepit pontificatum anno Domini 751; sedit 40 ann. (Cf. G. pontt.) Iisdem temporibus Radgisus Langobardorum rex similiter fecit.

11. Translatio sancti Kyliani. Beatissimus papa Zacharias in venerabili patriarchio beati Georgii martyris caput in capsula reconditum repperit in pethacioliteris Grecis exarato, et in Romanam urbem transtulit. (G. pontt.) Hic libros dialogorum quatuor, quos beatus Gregorius fecit, de Latino in Grecum transtulit eloquium. Ad quem Burchardus Wirziburgensis episcopus et Folradus abbas missi sunt Romam, ut consulerent Romanum pontificem de causa regum, qui illo tempore fuerunt in Francia, nomen tantum regis, sed nullam regiam potestatem habentes. (EINH. Ann.) Per quos prædictus pontifex Zacharias mandavit, melius esse illum vocari regem apud quem summa potestatis consisteret; dataque auctoritate sua, Pippinum regem constitui jussit.

(H. S. — EINHARDI Ann.) Annus Domini 753. Pippinus per auctoritatem Stephani papæ, qui Zachariæ successit, rex Francorum est appellatus, et unctus manu Bonifacii archiepiscopi Magontiocensis, moreque Francorum in solium elevatus regni in civitate Suessona, regnavit ann. 15⁴⁷.

1. Hildericus vero, qui falso regis nomine fungebatur, tonso capite in monasterium missus est.

2. (H. S.) Sanctus Bonifacius archiepiscopus martyrizatur.

3. Pypinus Langobardiam hostiliter petit.

4. Haistulfus rex Langobardorum moritur.

6. Pypinus Saxoniam bello petit, Wasconiam invadit.

10. Sanctus Othmarus in insulam Reni Stein relegatus obiit. Eclipsis solis facta est 18 Kalend. Septembris hora quasi 6.

11. Inventio capitis Johannis baptistæ. Pypinus aliquot comitatus filiis dedit.

12. Hiemps valida facta est hoc anno.

13. Eclipsis solis 2 Non. Jun. hora quasi 6.

15. Corpus sancti Nazarii ad Laurissam allatum est⁴⁸. Pypinus rex moritur, indict. 6.

D Annus Domini 769⁴⁹. Karolus Magnus, Pypini filius, cum fratre Karlomanno ann. 3, postea solus 42.

4. (H. S.) Corpus sancti Othmari 10 ann. in insula, quo mortuus est, incorruptum reperitur et in basilica sancti Galli sepelitur. Karlomannus rex moritur, frater Karoli.

5. Karus Saxoniam petit.

6. Italiam.

7. Corpora sanctorum Gordiani et Epimachi de Roma in Alamanniam translata sunt. Karolus Lon-

VARLÆ LECTIONES.

⁴⁶ XII° in marg. add. c. ⁴⁷ XVI. corr. XV. c. ⁴⁸ XVI. erasum c. ⁴⁹ DCCLXXVIII. corr. DCCLXVIII. c

NOTÆ.

(185*) Eamque — liberavit in Herimanno Sangall. non leguntur.

gobardos cum Italia subjecit, et cum triumpho Romam venit.

8. Karolus Saxoniam petiit.

9. In Italia Routgisum occidit.

10. Iterum ⁵⁰ in Saxoniam pergit.

11. Hispaniam cepit.

12. Iterum Saxoniam sepius rebellantem invadit.

Fames et mortalitas Franciam vastat.

13. Karolus tandem Saxonicum bellum, ut ⁵¹ putabatur, subjectis Saxonibus, consummat.

14. Karolus iterum Romam venit, et filius ejus Pypinus baptizatur ab Adriano papa.

15. In Saxonia conventum habuit.

17. Hiltigart regina, uxor Karoli, obiit 2 Kal. Maii, et Berhta obiit.

18. Karolus Saxones rebelles plaga magna occidit B et christianos fecit.

19. Eclipsis solis facta est 15 Kal. Oct. hora quasi 2. Karolus iterum Romam pergit, et cruces in vestibus apparuerunt.

20. Karolus per Alamanniam ad fines Bajoariæ rebellantis cum exercitu venit.

21. Tassilo dux Bajoariæ, jubente Karolo, in Franciam venit, et Bajoaria Karolo subijcitur.

22. Karolus Slavos qui Wilci dicuntur bello petit.

23. 4. Non. Febr. sanctus Burchardus obiit anno Domini 791. Hunc annum sine bello Karolus Wormacie sedit.

24. Karolus Pannoniam, regnum Hunorum, vastat.

25. 6 Kal. Octob. Megingaudus episcopus obiit anno Domini 794; sedit ann. 3, menses 10, dies 25.

26. Saxones fidem Christi relinquentes, iterum rebellant.

27. Fastrada regina obiit. Karolus synodum magnam congregat.

28. Karolus Saxones petit, et terciam partem virorum obsides accepit.

30. Huni munera offerentes, Karlo subijciuntur.

31. Geroldus, piissimus signifer Karoli, in pugna occiditur.

32. 6 Kal. Oct. Bernwelfus episcopus obiit; sedit ann. 6. Romani papam in letania majore excecant, D et linguam ejus amputant.

33. Luitgarda regina obiit 2 Non. Jun.

34. Karolus imperiali benedictione sublimatus, augustus et cæsar Romano more appellatur.

35. 3 Kal. Mar. Ludericus episcopus obiit; sedit ann. 3, menses 5. Greci pacem cum Karlo firmant.

36. Terremotus est et mortalitas subsecuta.

39. Karolus Saxonum rebellantium multitudinem in Franciam transfert.

40. Eclipsis solis facta est 3 Idus Feb. hora quasi 6.

A 41. Gotefridus Nordmannorum rex superbe Karlo minatur.

42. Karolus synodum magnam ⁵² congregat.

43. Eclipsis solis facta est 7 Idus Jun. hora quasi secunda. Item eodem anno eclipsis 2 Kal. Dec. hora quasi 3. Pippinus rex, filius Karli, obiit.

44. Karolus thesauros in episcopia et æcclesias dividit. Karolus, filius Karoli, obiit.

45. Bernhardus rex a Karolo efficitur ⁵³. Karolus febre et pleuresi pulsatus obiit, indict. 7 5 Kal. Feb. anno ætatis 71.

Annus Domini 815. Ludewicus, Karoli Magni filius, ann. 26 ⁵⁴.

3. Leo papa obiit. Ludewicus a Stephano papa imperator factus est.

4. Pascualis papa efficitur.

5. Bernhardus rex Ludewico rebellat.

6. Bernhardus rex interiit. Luitwidus rebellat.

7. Exercitus contra Luitwidum congregatur.

8. Iterum exercitus contra eundem congregatur.

10. Nix magna a Kal. Oct. usque 2 Idus Apr. permansit.

14. Wetthi Augiensis monachus in spiritu raptus admirabilem vidit visionem.

16. Pascualis papa obiit.

17. Corpora sanctorum Valentis et Senesii in Augiam insulam deferuntur.

18. 2 Idus Nov. Wolfgerus episcopus obiit; sedit ann. 22, menses 6, dies 11.

C 19. Ludewicus magnum conventum in Noviomago ⁵⁵ habuit.

24. Hatto Basiliensis episcopus obiit.

26. Poutho diaconus palatii in judaismum lapsus est ⁵⁶. Eclipsis solis facta est 3 Non. Mai hora ante nonam. Et Ludewicus imperator obiit 12 Kal. Jul.

Annus Domini 841. Ludewicus, Ludewici filius, cum fratribus Lothario, Karolo et Pippino ann. 56.

1. 7 Id. Mar. Humbertus episcopus obiit; sedit an. 10, menses 3, dies 8. Bellum inter fratres de partitione regni excanduit.

8. Ludewicus Germaniam, Lotharius cum imperatoris nomine Italiam, Karolus Gallias, regnum dividentes, accipiunt. Judith imperatrix, uxor Ludewici prioris, obiit.

14. 12 Kal. Oct. Gozbalduus episcopus obiit; sedit ann. 13, m. 10, d. 8.

15. Æcclesia sancti Kyliani in Wirceburg fulminibus exusta est; et Lotharius rex tonsuram et monachicum habitum suscepit moriturus. (H. S.) Corpus sancti Martini de tumulo levatur.

17. Leo papa, Trougo, Rabanus, Benedictus papa et Hiltegart regina obierunt.

20. Lotharius imperator obiit. Pro quo Ludewi-

VARIÆ LECTIONES.

⁵⁰ itē c. et sequentibus annis, quod certe a. 26 item legi nequit. ⁵¹ in c. ⁵² magna c. ⁵³ XLVI. erasum c. ⁵⁴ XXVII. cor. XXVI. c. ⁵⁵ novio magno c. ⁵⁶ XXVII. erasum c.

cus, filius ejus, imperavit cum fratre Lothario A rege.

22. Megiaradus heremita martirizatur.

24. Huni christianitatis nomen aggressi sunt.

27. Nycolao pape Adrianus suscessit.

28. Terremotus facta est, et cometa visa est.

29. Lotharius rex, frater Ludewici imperatoris, obiit, et Karolus Galliarum rex regnum invasit.

30. Ludewicus imperator de solario cecidit.

31. Ludewicus et Karolus cum patre pacificantur.

32. Adrianus papa obiit. WORMATIUM fulminis ictu crematur.

35. Ludewicus imperator obiit, et Karolus rex Galliarum Romam pervenit.

36. Ludewicus rex Germaniæ obiit 5 Kal. Sept. B Bellum in Ribuarum inter Ludewicum et Karolum committitur.

Annus Domini 877. Karolus, junior filius Ludewici, cum fratribus Karlmanno et Ludewico ann. 11.

2. Karolus rex Galliarum obiit.

3. Ludewicus Balbus, filius Karoli, obiit.

4. Ludewicus vivente fratre suo Karlmanno Bajoariam ingreditur. Karlmannus obiit.

5. Karolus junior cum uxore sua Rihegartha imperiali benedictione sublimatur.

6. Ludewicus rex Francorum, frater Karoli imperatoris, obiit.

11. Karolus imperator vivus dimisit regnum.

Annus Domini 888. Arnolfus, filius Karlmanni, ann. 12. C

1. Karolus junior imperator obiit. Luitperto archiepiscopo Sunderolt successit. 5 Idus Jul. Arn. Wirzburgensis episcopus in Saxonia occisus est inter missarum sollemnia; sedit ann. 36. m. 7, d. 12.

3. Arnolfus rex exercitum Nordmannorum prorsus delevit.

4. Ratispona incendio flagrat.

6. Sunderolf a Nordmannis occiditur. Pro quo Hatto.

8. Arnolfus Italiam Burgundiamque suo regno subjecit.

Liutolfus dux Saxoniarum.

Brun dux a Danis occisus. Ottho dux.

Heinricus rex.

Heinricus dux Bajoariæ. Ottho imperator.

Heinricus dux Bajoariæ. Ottho imperator.

Heinricus Babenbergensis Ottho imperator absque filiis.

dux Bajoariæ postea imperator. Cujus uxor Cunigunt absque filiis obiit.

Annus Domini 919. (H. S.) Heinricus comes rex D effectus regnavit ann. 17.

1. Salomon episcopus obiit.

4. Karolus rex Galliarum in Franciam venit.

9. Arnolfus rex Romam veniens, imperator efficitur.

11. Magna fames homines se invicem comedere persuasit.

12. Arnolfus imperator obiit. Gentes Pannonicæ, quas Ungarios dicimus, Italiam depopulantur.

Annus Domini 900. Ludewicus, Arnolfi filius, a modum puer ann. 12.

1. Ungarii Bajoariam ingrediuntur, et plus mille ex eis occiduntur.

2. Ungarii Carenthaniam invadunt, et in sabbato commissa pugna, occiduntur.

6. Ungarii amarius occiduntur. Berenger, Reginolt et Gerhart germani fratres occiduntur.

7. Pugna inter Adalbertum, fratrem eorum, et Cuonradum, fratrem Ludewici imperatoris, committitur; in qua Conradus occiditur.

8. 3 Non. Aug. Ruodolfus episcopus Wirzburgensis obiit; sedit. ann. 17, m. 12, d. 2. Adalbertus perfidia Hattonis archiepiscopi et cujusdam Luitpaldi deceptus, Ludewico jubente, decollatur. Bajoarii ab Ungariis interficiuntur.

9. Ungarii Saxoniam et Turingiam vastant. Luitpaldus occiditur.

10. Ungarii Alamanniam petunt.

11. Bellum Francorum cum Ungariis.

12. Ludewicus rex moritur. Burchardus dux occiditur.

Annus Domini 912. Counradus, filius Counradi illius quem Adalbertus Babenbergensis interfecit, in regnum elevatus regnavit ann. 7.

1. Ungarii ab Alamannis et Bajoariis juxta fluvium Ine occiduntur.

2. Cometæ videntur. Roudolfus rex obiit. Ungarii Alamanniam depopulantur. Hatto archiepiscopus moritur. Cui Heriger successit.

5. Salomon episcopus captus est. Ungarii totam Alamanniam igne et gladio vastant.

6. Erchenger dux et Berhtolfus germani fratres decollantur 12 Kal. Febr. Basilea ab Ungariis destruitur.

7. Ungarii per Alamanniam, Alsatiam, regnum Lotharii invadunt. Burchardus dux constituitur. Counradus rex obiit.

Baba.

Adalbertus quem Ludewicus decollavit.

7. (H. S.) Sanguis Domini in Augiam insulam venit.

8. Ungarii totam Franciam, Galliam, Alsatiam atque Alamanniam gladio et igne devastant. Bzr

chardus dux occiditur. Herimanno Alamannia com- A
mittitur.

11. Heriger archiepiscopus obiit. Pro quo Hilti-
bertus.

12. Henricus rex Poemiam petit.

13. 17 Kal. Dec. Thieto Wirciburgensis episcopus
obiit; sedit ann. 24, m. 2, d. 14. Henricus regem
Abodritarum et Nordmannorum christianum fecit.

15. Henricus Ungarios in Suirbia interfecit.

16. Notingus Constantiensis episcopus obiit. Pro
quo Counradus.

17. ⁵⁷ Henricus rex obiit.

Annus Domini 937. Otto Magnus, Henrici filius,
ann. 38.

1. Ungarii Franciam, Alamanniam, Galliam usque B
Oceanum et Burgundiam devastantes, per Italiam
redierunt. Monasteria sancti Galli et sancti Bonifa-
cii cremantur. Arnolfus Noricorum dux et Roudol-
fus rex obierunt.

2. Henricus, frater Ottonis, ab Eberhardo com-
prehensus est.

3. Gisilbertus et Adalbertus occisi sunt, et episco-
pi in fugam sunt lapsi.

4. 8 Kal. Apr. junior Burchardus Wirciburgensis
episcopus obiit; sedit ann. 9, m. 3, d. 23. Hiemps
valida et mortalitas animalium facta.

5. Ottho Gallias petit.

6. Ottho rex et Ludewicus pacificantur.

8. Ungarii cum Bajoariis pugnant et vincuntur ⁵⁸.

10. Ottho rex Galliam ingreditur.

11. Berhtolfus Bajoariorum dux moritur. Cui
Henricus, frater Otthonis, successit.

13. Herimannus dux Alamannorum obiit. Pro quo
Luidolfus, filius Otthonis regis.

14. Ottho rex Italiam petit eamque sibi subiecit;
Berengerum regem expulit.

15. Beringer apud Augustam in conventu Otthoni
ad deditionem ⁵⁹ venit. Inde cum regina conjugē ejus
Willa nomine ad castellum Babenberch deductus,
præsentem vitam clausit. (H. S.) Ignitus lapis quasi
massa candentis ferri ab occidente volitans venit; et
draco visus est.

16. Ottho rex una cum filio Italiam intrat, ac nu-
ptiæ regales Papiæ factæ sunt.

17. Luitolfus dux Otthoni regi patri suo rebellat. D
Adalbertus comes occiditur.

18. Ungarii Noricam, Franciam Italiamque pe-
tunt.

19. Ungarii totam Bajoariam depopulantes, juxta
Augustam Alamanniæ urbem ab Otthone rege pugna
victi, immensa cæde necantur.

20. Luitolfus dux hostiliter Italiam invasit.

21. Luitolfus Adalbertum bello vicit, et ipse eo-
dem anno moritur.

23. Cruces in vestibus apparuerunt.

24. 15 Kal. Mar. Pobbo Wirciburgensis episco-
pus obiit; sedit ann. 20, m. 10, d. 14.

26. Ottho rex Romam veniens, imperator effici-
tur. Signum in sole.

27. Ottho imperator natale Domini Papiæ mo-
ratur.

28. Item Ottho natale Domini Romæ moratur.

31. Ottho imperator de Italia redit.

32. Et Burchardus dux in Italia rebelles cæsari
vicit. Eclipsis solis facta est. 11 Kal. Dec.

33. Signum quoddam ignei coloris in cælo appa-
ruit.

38. Ottho imperator Non. Mai obiit. Sanctus Ou-
dalricus obiit anno episcopatus sui 50.

Annus Domini 975. Ottho secundus, Otthonis Ma-
gni filius, ann. 9.

8. Ottho imperator, apud Galabriam occiso a Gre-
cis exercitu, de navi exiliens, aufugit. Ottho dux
obiit.

9. 11 Kal. Aug. junior Pobbo Wirciburgensis
episcopus obiit; sedit ann. 25, m. 4, d. 21. Otto
imperator Romæ 6 Idus Dec. moritur et sepe-
litur.

Annus Domini 984. Otto tercius, Otthonis secundi
filius, admodum puer, ann. 18.

5. Fames magna.

6. 4 Kal. Sept. Huc Wirciburgensis episcopus
obiit; sedit ann. 6, m. 7, d. 28.

11. Sanctus Adalbertus, episcopus de Praga civi-
tate, a Prucis martyrio coronatur. 12 Kal. Oct. Be-
renwardus Wirciburgensis episcopus obiit; sedit
ann. 5, m. 8, d. 19.

14. (H. S.) Counradus dux obiit.

18. Ottho imperator in Italia obiit 5 Kal. Febr.;
cujus intestina Augustæ, reliquum corpus Aquis-
grani sepelitur.

Henricus dux Bajoariæ rex effectus ann. 25, m.
2 ⁶⁰.

2. Henricus rex Henricum marchionem et alios
sibi resistentes cum exercitu petit.

3. Henricus rex Italiam, Boemiam et Bolizaum
ducem cum omni gente Sclavorum subjugavit.

4. Magna fames facta est.

6. Episcopium Babenberg a rege Henrico consti-
tuitur, et Eberhardus ibi episcopus ordinatur.

8. Brun episcopus et monachus a Prucis multis
suppliciis afflicto, et manibus pedibusque abscisis,
postremo capite plexus, cælos petiit.

13. (H. S.) Henricus Romæ imperiali benedictio-
ne coronatur a Benedicto papa.

14. Ernest dux in venatu occiditur.

16. 18 Kal. Dec. Henricus Wirciburgensis epi-
scopus obiit; sedit ann. 23, m. 5, d. 22.

Megingaudus Treverorum episcopus obiit. Pro quo
Poppo.

17. Lantpertus episcopus obiit.

19. Benedictus papa, Babenberg veniens, æcclesiam
sancti Stephani dedicavit. Eodem anno Werenharius
Argentine episcopus cum Alamannis contra Burgun-

VARIAE LECTIOES.

⁵⁷ XVIII. *erasum c.* ⁵⁸ *vicuntur c.* ⁵⁹ *deditio c.* ⁶⁰ *in loco raso c.*

20. (H. S.) Terræmotus magnus factus est 4 Idus A Maii feria 6. Heribertus Coloniensis archyepiscopus obiit. Pro quo Piligrinus.

21. Heinricus imperator Novam Trojam deditione cepit, et mortalitas ⁶¹ magna in exercitu facta est.

22. Gebehardus Radisponensis episcopus obiit. Pro quo iterum ⁶² Gebehardus.

23. Heinricus imperator 3 Idus Jul. obiit et in Babenberg episcopo a se facto in monasterio sancti Petri apostoli sepelitur.

Counradus ann. fere 15 regnavit.

1. Magna dissensio in regno contra Counradum regem efficitur.

2. Counradus rex filium suum Heinricum regem fecit, et ipse Romam pergens imperator efficitur.

3. Brun Augustensis episcopus et Welf comes prædas et incendia inter se faciunt.

4. Ernst dux et Welf comes Counrado imperatori ad deditionem veniunt.

5. Bruno Augustensis episcopus obiit. Pro quo Heberhardus.

6. Counradus imperator Stephanum Pannoniæ regem cum exercitu petit. Interea in Alamannia Ernst dux et Werinharius comes cum aliis multis occiduntur ⁶³ 16 Kal. Sept.

7. Stephanus rex missis legatis cum imperatore Counrado pacificatur.

8. Roudolfus rex Burgundiæ moriens diademata suum Counrado imperatori misit.

9. 11 Kal. Apr. Meginhardus Wirziburgensis episcopus obiit; sedit ann. 15, m. 2, d. 21. Counradus hieme Burgundiam petit. Eclipsis solis facta est 3 Kal. Jul. hora 6.

10. Counradus orientalem Franciam contra Outhonem petit. Counradus iterum ⁶⁴ Burgundiam vastat.

11. Wirbinam castellum in confinio Saxonie pagani qui Luitici dicuntur, multis christianis occisis et captis, obtinent; quos Counradus cum exercitu petit.

12. Italia civili discordia laborat. Gebehardus Radispona episcopus obiit. Pro quo iterum ⁶⁴ Gebehardus. Nuptiæ Heinrici regis. Pagani supradicti Counrado imperatori tributarii ⁶⁵ facti sunt. Piligrinus Coloniensis episcopus obiit. Pro quo Herimannus.

13. Counradus imperator Italiam cum exercitu petit, et Mediolanensem episcopum in custodiam mittit; qui fuga lapsus imperatori rebellat. Outho princeps Karlingorum ⁶⁶ a Gozzelone duce pugna victus fugiensque a quodam milite occiditur.

14. Cunigunt regina obiit. Herimannus dux obiit. Stephanus christianus Ungariorum rex obiit, qui cum omni gente sua ad fidem Christi convertitur.

15. Counradus imperator 2 Non. Jun. obiit et Spire sepelitur. Eclipsis solis 11 Kal. Sept. Reginbaldus Spirensis episcopus obiit 3 Idus Octob.

Heinricus rex pius, filius Counradi, incipit regnare.

2. Heinricus rex ducem Boemiæ Fratislaum bello petit; sed multis proceribus et militibus in præstructione silvæ citra et ultra occisis vel captis, nil dignum efficere potuit. Petrus quoque Ungariorum rex eidem duci ⁶⁷ contra Heinricum regem auxilia misit.

3. Ungarii quendam Ovonem regem sibi eligentes, B Petrum regem suum expellentes. Qui profugus et exul Heinrici regis, cui priori anno rebellaverat, gratiam querit et invenit. Heinricus rex Boemiam ingressus, igne prædaque cuncta devastat, et rebellem ducem obsides dare et ipsum post se Radisponam ad deditionem humiliter venire sibi que jurejurando fidelitatem servitiumque confirmare coartat. Ovo rex Ungariorum, ob susceptum a Heinrico rege Petrum a se expulsum, fines Bajoariæ prædis et incendiis depopulatur; sed magna pars exercitus ejus ab Adelberone marchione deleta est.

4. Heinricus rex Pannoniam ingressus duas populosissimas civitates evertit, plures deditione subjecit. Sed cum Petrum regem, quem secum ducebat, provinciales recipere nollent, alium quem petebant C duces eis constituit; quem Obo post discessum ejus in Boemiam repulit. Gisela imperatrix, mater Heinrici regis, 16 Kal. Mar. obiit et apud Spiram sepelitur.

5. Heinricus rex iterum Pannonias invadens, satisfactionem, obsides, munera, pacis per jusjurandum confirmationem accipiens, discessit. Inde reversus, Constantiensi synodo affuit; ubi cunctis debita dimisit; destructisque omnibus inimiciis, pacem hactenus inauditam tam ⁶⁶ in tota Suevia quam in aliis sui regni provinciis regia censura per edictum confirmavit. Dein Agneten ⁶⁹, Willehalmi Pictaviensis principis filiam, reginam apud Magontiam ungui faciens, regalibus sibi nuptiis Ingelenheim copulavit; unde infinitam histrionum et jocularum multitudinem sine cibo et muneribus vacuum et merentem abire permisit. Luitpaldus marchio, Adelberti filius, maxima Ungariorum clades, immaturo obiit. Pestis pecudum maxima. Hiemps dura et nivosa.

6. 6 Kal. Jun. Brun. Wirziburg. episcopus obiit anno Domini 1045; sedit ann. 11, m. 1, d. 14. (Cf. HERM. a. 1044-1045.) Heinricus (186) rex tercio

VARIAE LECTIONES.

⁶¹ mortalita c. ⁶² itē c. quod hic etiam item legi potest. ⁶³ occidunt c. ⁶⁴ itē c. ⁶⁵ tributari c. ⁶⁶ kalinlorum corr. karlinlorum c. ⁶⁷ duce c. ⁶⁸ deest c. ⁶⁹ agnetæn c.

NOTÆ.

(186) In sequentibus raro verba Herimanni retinuit, res vero tantum non omnes ab ipso mutuatas est

Pannonias iratus ingrediens, Dei favente clementia A et beato Oudalrico episcopo imperante⁷⁰, victor factus, Obonem cum uxore et filiis cognatisque, quibus locus evadendi erat, effugabat. Petrum in regnum restituit; subditoque sibi Ungariorum regno, summo cum honore revertitur. Gothefridus dux Lotariorum Heinrico regi⁷¹ rebellans, ad deditionem coactus, in castello Gibichenstein (187) usque ad dignam satisfactionem sub custodia mancipatur.

7. (Cf. *HERM.* a. 1046.) Heinricus rex Italiam ingressus, pacifice a Romanis suscipitur, papas tres non digne constitutos synodaliter deposuit, et Suidegerum Babenbergensem episcopum papam constituit; ipseque et conjunx ejus Agnes regina eadem die imperiali benedictione sublimantur. Imperatrix vero Agnes filiam apud Ravennam genuit. Ipse autem imperator per Apuliam multasque provincias felici victoria exercitum ducens, honore magno revertitur.

8. (Cf. *HERM.* a. 1046-1047.) Interea Petrus Ungariorum rex a quodam tyranno Pannonico captus et cecatus, ille qui cum expulerat regnare cœpit. Corpus sancti Widonis de Italia allatum est Spiram ab imperatore Heinrico 8 anno regni ejus, imperii ejus anno 1, ab incarnatione Domini anno 1047, indictione 13. Suidegerus papa obiit eodem quo constituitur anno⁷². Pro quo Boppo ordinatur.

9. (*HERM.* a. 1047-1048.) Otto dux Suevorum obiit. Pro quo Otto de Suinvurti surrexit. Boppo papa obiit anno quo constituitur. Bruno, qui et Leo, C Tolanensium antistes, papa ordinatur.

10. (Cf. *ib.* a. 1049.) Heinricus imperator anno imperii sui tertio quasdam partes Galliae invasit contra Gotefridum et Baldewinum; quibus ad deditionem coactis, et regno his partibus pacificato, victor cum honore revertitur. Synodus Magontiae habetur. Cui affuit Bruno apostolicus et Heinricus imperator.

11. (*ib.* a. 1050.) Ungarii iterum⁷³ rebellant. Quos Gebehardus episcopus Radisponensis, vice Heinrici imperatoris obviam factus, in fugam conversos non minima cede afflixit; insuper urbem marchiae⁷⁴. Heimenbure ædificiis restauratam militari obsidione muniri fecit; ipse summa cum pace regreditur.

12. (*ib.* a. 1051.) Bartho archiepiscopus obiit. D Pro quo Luitpoldus. Heinricus imperator iterum Pannoniam ingressus, divisa in duas partes multitudine militum, utrimque regionem ipsam silvis et maxime aquarum collectionibus circumseptam occupans, intravit; sed illa gens durior ceteris cum rege suo dolose et ignaviter agens, sua pariter cum aliis diripiens fame et siti multisque cladibus lassatum nostrum fugiens⁷⁵ evasit. Milites autem imperatoris, vastata magna parte provinciae multis insuper

inibi occisis, pacifice, quamvis inacte, ad propria cum imperatore redierunt.

13. (*ib.* a. 1052-1055.) Heinricus imperator iterum Pannoniam petit, et inacte redit, habens secum in comitatu Brunonem apostolicæ sedis præsulem et proximum natale Domini pariter ducentes Wormatiæ, apostolicus Romam redit 1053 anno, multis cum diversarum provinciarum militibus imperiali præceptione et amicorum subventionem comitantibus; et post pascha exercitum ducens per Apuliam contra Nordmannos, illius terræ quondam advenas sed tunc Romani imperii inimicos, infinitaque utrobique cede peracta, papa cum paucis fugiens absque victoria regreditur, relictis illic Suevorum ac Noricorum militibus obtimis; et in urbe Beneventana consedit.

14. (*ib.* a. 1054.) Dein religiosus papa Bruno, qui et Leo, anno incarnationis Domini 1054, regni vero Heinrici imperatoris 15, gloriose vitam finivit, sepultus Romæ in æcclesia beati Petri. Counradus dux Noricorum, federatis sibi Ungariis, graviter rebellat. Item Baldwinus et Gotefridus.

15. Leoni papæ Gebehardus, qui et Victor, successit (*an.* 1055). Adalbertus marchio obiit. Fames magna fuit. Heinricus imperator Italiam cum exercitu petens, omnia cum pace disposuit; revertensque neptam suam Beatricem secum duxit, indigne eam tractans propter quandam ejus insolentiam, qua vivere consueverat mortuo viro ejus Bonifacio duce. Welf dux Carinthiorum obiit. Counradus dux antea Noricus ab imperatore expulsus, in Pannonia exul male moritur. Arnolfo Spirensi episcopo Counradus successit.

16. Herimannus comes orientalium Francorum obiit 6 Kal. Feb. (1056.) Gebehardus Radisponensis episcopus, magni imperatoris Heinrici patruus, hostis occulte pessimus deprehensus, victus atque custodiæ mancipatus, sed misericorditer tractatus, exilio remittitur et sedi pristinae restituitur. Gotefridus dux ad deditionem venit. (Cf. *BERTH.*) Magna cedes a barbaris qui Luitici dicuntur in christianos facta est; quorum quidam gladio, quidam fugientes⁷⁶ in aqua perierunt; inter quos Willehelm marchio occiditur. Hisdem temporibus multi diversarum provinciarum principes perierunt. Fames multas provincias afflixit. Egestas et penuria undique prævaluit. Multa mala tunc temporis facta sunt. Heinricus imperator his doloribus cordetenus compunctus, infirmari cœpit, et perductus usque ad mortem; sapienti tamen usus consilio, ab omnibus quibus potuit veniam petens, quibusdam prædia quæ abstulit restituens, cunctis qui contra eum culpas damnabiles fecerunt relaxans, filium suum Heiaricum Romani pontificis ceterorumque pontificum et principum electione regem constituit. His

VARIAE LECTIONES.

⁷⁰ lege impetrante. ⁷¹ rege c. ⁷² deest c. ⁷³ itē c. ⁷⁴ marchionem c. ⁷⁵ fugiens c. ⁷⁶ fugientes c.

NOTÆ.

(187) ita cod. Murensis Herimanni.

et aliis, prout vitæ possibilitas admisit, bene dispositis, 3 Non. Octob. hanc vitam præsentem in Deo finivit.

Heinricus, filius Heinrici imperatoris, admodum puer, cœpit regnare, anno ab incarnatione Domini 1057. Agnes imperatrix, mater ipsius Heinrici, ducatum suscepit Bajoariæ. Pontifex Romanus Gebehardus, qui et Victor, multis bene in Germaniæ aliisque Romani regni partibus pontificum vel principum secularium consilio dispositis, Romam cum pace rediit, incipiente illius anni quadragesima. Hic etiam eodem anno finivit vitam. Pro quo Fridericus, qui et Stephanus, jam monachus factus

Ab a Romanis pontifex constituitur. Saxones iterum congregato exercitu gentem efferam Luiticiorum⁷⁷ hostiliter invaserunt, diversisque malis eam affligentes, Romani ditioni subdiderunt, acceptis obsidibus et tributis, atque ad propria cum pace redierunt. Eodem tempore quidam Fridericus et fratres ejus Germaniæ partibus tyrannidem exercentes contra imperium Romanum, ab Agnete imperatrice et principibus regni victi ad deditionem venerunt. Fridericus, qui et Stephanus, pontifex Romanus vitam finivit. Otho dux Suevorum obiit 4 Kal. Octob.⁷⁸

Bouigisus illustris vir genuit sanctum Arnolfum Metensium episcopum.

Sanctus Arnolfus episcopus.

Ansigus filius ejus.

Pippinus princeps et major domus, pater sancte Gertrudis virginis.

Karolus dux cognomento fortissimus

Pippinus major domus idemque rex Francorum.

Karolus rex Francorum et patricius Romanorum, primus, imperator in Francia

Ludewicus rex cognomento Pius.

Hugo filius regin mona- sterium trusus.	Lotharius rex Franciæ Italiae et Burgundiæ.	Karolus rex Franciæ et Hispaniæ.	Ludewicus rex Germaniæ.	Ludewicus rex Germaniæ.	Ludewicus rex Germaniæ.
	Ludewicus rex Italiae et Germani- niæ.	Karlmannus Ludewicus rex in vena- tione occisus.	Karlmannus Ludewicus rex Germaniæ.	Karlmannus Ludewicus rex Germaniæ.	Karlmannus Ludewicus rex Germaniæ.
	Bertha. Hugo Lotharius.	Hirminrud. Cunigunt. Lotharius.		Arnolfus rex Bajoariæ et Franciæ.	
	Humbertus.	Cunigunt. Lotharius.		Zoundihaldus Ludewicus rex Lotha- riensium.	Counradus quem Aelbertus interfecit.
Hermangisus.	Sigefridus comes, Cunigunt imperatrix.	Sigefridus Lotharius Karolus.	Sigefridus Lotharius Karolus.	Sigefridus Lotharius Karolus.	Sigefridus Lotharius Karolus.

VARIE LECTIONES.

⁷⁷ ita c. ⁷⁸ In codice eodem fere modo quo hic pagina non expleta textus desinit. In sequenti pagina, quaternionis ultima, stemma legitur genealogicum quod addimus.

Hic duo subjicienda duxi stemmata, e coa. Trevirensi N. 1709 (LXXXVI) olim Prumiensi s. XI f. 73^a descripta, quæ tam cum iis quæ Ekkehardus recepit quam cum aliis ex cod. Steinveld, supra SS. III, p. 213, editis quam maxime conveniunt.

1.

Domnus Arnolfus Metensium episcopus. Cujus pater Botgisus fuit vir illustris.

Ansgisus filius ejus.

Pippinus princeps et major regni domus.

Karolus cognomento fortissimus.

Pippinus rex Francorum.

Domnus Karolus rex Francorum et Langobardorum ac patricius Romanorum.

Hludowicus rex cognomento Pius.

Hlutharius rex Franciæ et Italiæ et Burgundiæ.	Karolus rex Franciæ et Hispaniæ.	Hludowicus rex Germaniæ.
Hugo filius ejus in monasterium trusus,	Karlomannus excecatus.	Hludowicus rex Ostrofranciæ.
Hludowicus rex Italiæ et Romanæ.	Irmindrut.	Karlomannus rex Bajoariæ.
Bertha.	Cunigunt.	Karolus rex Franciæ.
Hugo rex Italiæ.	Hlutharius rex Franciæ.	Arnolfus rex Bajoariæ et Franciæ.
Hubertus. - Hlotharius.	Sigefridus ⁷⁹ comes.	Zvendiboldus rex Hlothariensium.
Hugo marchisus.	Cunegunt imperatrix.	Hludowicus rex Ostrofranciæ.

2.

Liudolfus dux Saxonie.

Bruno dux. Otto dux. Liutgarda regina.

Heinricum respice de cujus | fluxit semine⁸⁰.

Heinricus rex primus. Mathildis regina. Theodericus pater Mathildis reginæ
| ex stirpe Widikindi magni ducis Saxonie. Cujus
| fratres fuerunt Widikint, Immit, Reginbern.

Hadewieg.	Gerbirg.	Otto imperator primus.	Heinricus dux.	Bruno archiepi-
Hugo rex Francorum.	Mathildis.	Dudicha.	Otto secundus imperator.	scopus Coloniæ.
Beatrix.	Karolus dux.	Alfratha.	Otto dux.	Otto imperator tertius.
Ruotper-	Ruodolfus rex.	Bertha.	Gepa.	Ermin-
ricus rex.	Theodericus dux.	Gepa.	Ermin-	drudis
Heinricus rex.	Fridericus dux.	Mathildis.	Gisla.	Agnes.
Philippus rex.	Heinricus rex.	Agnes.	Heinricus.	Cuonradus imperator.
			Heinricus rex.	Luodolfus.
				Herimannus archiepiscopus.
				Otto dux

VARIAE LECTIONES.

⁷⁹ linea qua Hludowici filius indicatur erasa est. ⁸⁰ ita cod.